

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 657/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava, zastúpený advokátskou kanceláriou Hrčka – Sabó s. r. o., Obchodná 187/6, Sečovce, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jozef Sabó, proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 3 T 80/2010 z 18. januára 2018 a rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) „v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny základných ľudských práv a slobôd“ a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 80/2010 z 18. januára 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“; spolu s napadnutým rozsudkom okresného súdu ďalej aj „napadnuté rozsudky“). Navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať mu od krajského súdu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ (okrem iných) uznaný za vinného:

- v bodoch 1 a 2 skutkovej vety špecifikovanej v napadnutom rozsudku okresného súdu z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období s poukazom

na § 138 písm. a), f) a i) Trestného zákona; sčasti v bode 2 skutkovej vety špecifikovanej v napadnutom rozsudku okresného súdu aj s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona v súbehu s prečinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a zločinom nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona;

- v bode 1 skutkovej vety špecifikovanej v napadnutom rozsudku okresného súdu (ďalej aj „skutok 1“) v súbehu aj s obzvlášť závažným zločinom vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona spáchaným sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona;
- v bode 2 skutkovej vety špecifikovanej v napadnutom rozsudku okresného súdu (ďalej aj „skutok 2“) v súbehu aj s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona;

za čo bol odsúdený podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona a § 42 ods. 1 Trestného zákona a pri splnení podmienok uvedených v § 47 ods. 1 Trestného zákona na súhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona bol sťažovateľ zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia a podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona mu bol uložením súhrnného trestu zrušený výrok o treste odňatia slobody vo výmere dvadsiatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 2 T 76/2013 z 29. novembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 1 To 27/2014 z 1. októbra 2014 právoplatným 1. októbra 2014, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresný súd zároveň rozhodol, že podľa 287 ods. 1 Trestného poriadku je sťažovateľ povinný nahradiť jednotlivým (v napadnutom rozsudku okresného súdu špecifikovaným, pozn.) poškodeným škodu v určenej výške, a to do 15 dní od právoplatnosti napadnutého rozsudku okresného súdu.

3. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie bezprostredne po jeho vyhlásení 18. januára 2018 s písomným odôvodnením doručeným odvolaciemu súdu 15. novembra 2018 a jeho doplnení doručenom 25. januára 2019, 14. júna 2019 (č. l. 5695 a č. l. 5701), 10 júna 2020 (č. l. 6321 a č. l. 6324). K odvolaniu sťažovateľa sa pripojil aj jeho otec. V jeho prospech podala odvolanie aj sestra sťažovateľa.

4. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020 rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu vo vzťahu k sťažovateľovi a obžalovanému [REDAKOVANÉ]. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľovi uložil podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 38 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona sťažovateľa zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona spolu s uložením súhrnného trestu zrušil výrok o treste odňatia slobody vo výmere dvadsiatich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 2 T 76/2013 z 29. novembra 2013 v spojení s uznesením Krajského súdu

v Nitre č. k. I To 27/2014 z 1. októbra 2014 právoplatným 1. októbra 2014, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 2 Trestného zákona sťažovateľovi uložil aj ochranný dohľad na dva roky. Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona uložil sťažovateľovi po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, b) osobne sa hlásiť jedenkrát za dva kalendárne mesiace u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska a c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutým rozsudkom podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v niekoľkých argumentačných okruhoch.

6. Sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozsudkov, k čomu uvádza:

a) v záverečnej reči poukázal na argumenty spochybňujúce verziu obžaloby o úmysle zavraždiť poškodeného, v dôsledku čoho namietal právnu kvalifikáciu skutku, t. j. nie obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu, ale zabitie neúmyselným konaním. Uvádza, že okresný súd sa v odôvodnení jeho rozsudku nezaoberal jeho námietkami a argumentmi, čo je zrejme porovnaním zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 7. novembra 2018 a 11. júna 2019;

b) napadnutý rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný;

c) krajský súd sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľa o tom, že pokiaľ ide o trestný čin vraždy poškodeného, nebolo mu preukázané, že „tohto chcel usmrtiť“, t. j. nebola mu preukázaná subjektívna stránka trestného činu a pokiaľ ide o pokus trestného činu vraždy poškodenej, nebola mu preukázaná subjektívna, ako ani objektívna stránka trestného činu, keďže žiadna strela na poškodenú nesmerovala;

d) krajský súd sa konkrétne nevysporiadal s námietkou týkajúcou sa skutkovej vety skutku 1 napadnutého rozsudku okresného súdu týkajúcou sa existencie kabáta poškodenej. Sťažovateľ poukazuje na svoje odvolanie, v ktorom uvádzal, že poškodená počas celého trestného konania kabát nepredložila, teda všeobecný súd založil svoje rozhodnutie aj na neexistujúcom dôkaze. Predmetné skutočnosti mali podľa neho význam z hľadiska posúdenia právnej kvalifikácie skutku;

e) krajský súd „porušil zákonnú požiadavku vyplývajúcu z ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por., že z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vysporiadal s obhajobou.“. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd posúdil ním tvrdené skutočnosti z hľadiska ich dôkaznej relevancie, a tým aj z hľadiska potreby vysporiadať sa s ich obsahom;

f) odvolací súd nedôvodne odkázal na závery napadnutého rozsudku okresného súdu, z ktorého je zrejmé (s. 104), že na preukázanie jeho viny „použil“ dôkazy, ktoré sťažovateľ namietal v odvolaní. Ak sa teda krajský súd stotožnil so skutkovými tvrdeniami okresného súdu, mal sa podľa presvedčenia sťažovateľa vysporiadať s tým, prečo sú jeho námietky nedôvodné.

7. Ďalší okruh sťažovateľových námietok sa týka výšky stanoveného trestu. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd prehliadal skutočnosti odôvodňujúce potrebu priznania poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j) a l) Trestného zákona, t. j. že viedol pred spáchaním trestného činu riadny život a priznal sa k spáchaniu trestného činu a trestný čin úprimne oľutoval. Krajský súd

podľa neho prihliadol nedostatočne na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona (nedostatočne ju odôvodnil), pričom k poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Trestného zákona sa nevyjadril vôbec. Sťažovateľ tvrdí, že súd tak porušil § 34 ods. 4 Trestného zákona, keďže „prehliadol relevantné skutočnosti odôvodňujúce povinnosť súdu priznať poľahčujúce okolnosti“ v zmysle § 36 písm. j) a l) Trestného zákona, čím došlo aj k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Vo vzťahu k uloženému trestu odňatia slobody vo výmere dvadsiatich piatich rokov sťažovateľ tiež konštatuje jeho neprimeranosť. Namietá, že krajský súd prehliadol výchovný účel trestu a neprihliadol na skutočnosť, že v čase jeho rozhodnutia sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody už jedenásť rokov a osem mesiacov a že na základe rozhodnutia Okresného súdu v Trenčíne č. k. 1 Nt 1/2020 zo 6. mája 2020 bol preradený na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa jeho tvrdení mal krajský súd pri rozhodovaní vychádzať aj z uvedených skutočností s tým, že trest odňatia slobody vo výške dvadsať rokov uložený Okresným súdom Nitra podľa neho plní svoj výchovný účel. Prezentuje tiež presvedčenie, že krajský súd mal pri rozhodnutí o výške trestu zohľadniť aj celkovú dĺžku trestného konania, ktoré bolo neprimerane dlhé.

9. Sťažovateľ v neposlednom rade namietá porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Konštatuje, že obvinenie mu bolo vznesené ešte v roku 2008, pričom trestné stíhanie trvalo takmer trinásť rokov. Podľa jeho názoru nebola jeho trestná vec právne, ako ani skutkovo zložitá, išlo o „bežnú agendu“ a sťažovateľ neprispel k predĺženiu trestného konania. K „extrémnej dĺžke“ konania podľa neho prispeli podstatným spôsobom orgány činné v trestnom konaní. Žiada o preskúmanie celkovej dĺžky konania, a to od vznesenia obvinenia. Osobitne namietá prietahy v jeho trestnej veci spôsobené vyšetrovateľom v súvislosti s vyhotovením kópie spisu a s predložením spisu na účel podania návrhov na doplnenie dokazovania. Najväčšie prietahy podľa jeho argumentácie spôsobil okresný súd v rokoch 2013 až 2015, v ktorých nevykonal ani jedno efektívne pojednávanie. Následne došlo k zmene senátu, v nadväznosti na čo sa začalo opäť vo veci pojednávať až v máji 2016. Sťažovateľ akcentuje viacnásobné podávanie sťažnosti na prietahy, pričom uvádza, že sťažnosť predsedovi okresného súdu zo 16. marca 2018 bola vyhodnotená ako dôvodná. Konštatuje tiež prietahy odvolacieho súdu spočívajúce v tom, že prvé verejné zasadnutie bolo plánované na február 2019, pričom vo veci bolo právoplatne rozhodnuté až v septembri 2020.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny základných ľudských práv a slobôd“ a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 napadnutými rozsudkami, ku ktorému malo dôjsť a) nedostatočným odôvodnením napadnutých rozsudkov v nadväznosti na uplatnené námietky sťažovateľa (súvisiace s právnou kvalifikáciou skutku; absenciou vysporiadania sa so subjektívnou stránkou trestných činov vraždy a pokusu vraždy a objektívnou stránkou trestného činu pokusu vraždy či absenciou vysporiadania sa s tým, prečo sú námietky sťažovateľa týkajúce sa dôkazov nedôvodné; ak sa krajský súd stotožnil

so skutkovými tvrdeniami okresného súdu, mal sa vysporiadať s tým, prečo sú námietky sťažovateľa nedôvodné); b) nedostatočným odôvodnením výšky stanoveného trestu a jeho neprimeranosťou; c) priet'ahmi v dotknutom trestnom konaní a neprihliadaním na ne pri ukladaní výšky trestu.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu:

11. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

12. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

13. Ústavný súd uvádza, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu mal sťažovateľ právo podať odvolanie, ktoré aj využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu namietaným právam sťažovateľa mal krajský súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

III.2.1. K vyčerpaniu opravných prostriedkov, ktoré zákon priznáva na ochranu základných práv a slobôd:

14. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Toto „poradie“ nemôže sťažovateľ ovplyvniť, i keď následkom je predĺženie celého konania. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné

právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017) s tým, že v súlade s § 124 zákona o ústavnom súde mu zostáva zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj proti rozhodnutiu napadnutému mimoriadnym opravným prostriedkom.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Podľa § 368 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371. Ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

17. Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

18. Podľa § 370 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku, ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že v jeho veci sú splnené procesné podmienky na podanie ústavnej sťažnosti, keďže jeho námietky uvedené v dôvodoch tejto ústavnej sťažnosti nebolo možné uplatniť v konaní pred dovolacím súdom. Podmienka vyčerpania všetkých účinných prostriedkov nápravy bola uplatnená v prvostupňovom konaní pred okresným súdom, ako následne aj pred odvolacím súdom.

20. Sťažovateľ svoje námietky prezentované v ústavnej sťažnosti rozdelil do troch argumentačných okruhov. Prvý z nich je spojený s namietaním nepreskúmateľnosti a nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozsudkov. Sťažovateľ argumentoval, že krajský súd sa nezaoberal jeho tvrdeniami týkajúcimi sa namietanej právnej kvalifikácie skutku; nevysporiadal sa s jeho námietkami o nepreukázaní subjektívnej stránky trestného činu vraždy a subjektívnej a objektívnej stránky trestného činu vraždy v štádiu pokusu; nezaoberal sa jeho tvrdením o časti skutkovej vety, ktorá nevyplývala z dokazovania, pričom explicitne uvádza, že krajský súd „porušil zákonnú požiadavku vyplývajúcu z ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por., že z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vysporiadal s obhajobou.“. Druhý okruh sťažovateľových námietok sa týkal výšky uloženého trestu, ktorý sťažovateľ považoval za neprimeraný. Dôvodil, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal, resp. vôbec sa nevysporiadal s námietkami týkajúcimi sa poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j) a l) Trestného poriadku.

21. Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať (okrem iného, pozn.), ak c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného

hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

22. Otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. V trestnom konaní dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy vtedy, ak nejde o rozhodnutie uvedené v § 368 ods. 2 Trestného poriadku.

23. Ústavný súd pripomína svoju judikatúru, v zmysle ktorej je potrebné širšie chápať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, u ktorého ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu, ktorý spočíva vo vyhodnotení či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodneniach svojich rozhodnutí s otázkou podstatnou pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného. Najvyšší súd hodnotí spôsob vysporiadania sa s ňou v odôvodnení rozhodnutia (v konečnom dôsledku) odvolacím súdom (do úvahy sa berie komplex oboch rozhodnutí, a to preskúmaného a prieskumného, resp. druhostupňového). Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom. Dovolací súd nemusí nevyhnutne dospieť k rovnakému spôsobu vyriešenia tejto otázky (stotožniť sa s obsahom a rozsahom vlastnej úvahy skôr konajúceho súdu, taká úvaha však musí byť v odôvodnení relevantne prítomná). V tom je paralela s posudzovaním predmetných okolností ústavným súdom (keď ochrancom ústavnosti je aj všeobecný, najmä najvyšší súd). Rozdiel spočíva v tom, že sa pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti k uplatneným námietkam sťažovateľa a vo vzťahu k dotknutým častiam odôvodnenia ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia priradujú aj referenčné ustanovenia ústavy a dohovoru. Pri hodnotení rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom nie je prekážkou ani § 371 ods. 7 Trestného poriadku, ktorý pokrýva nemožnosť atakovania (len) odôvodnenia rozhodnutia bez smerovania k odlišnému rozhodnutiu vo veci samej (výrokom dovolaním napadnutého rozhodnutia) (m. m. IV. ÚS 546/2020, I. ÚS 296/2022).

24. Zo spôsobu, akým sťažovateľ pomenoval, resp. uplatnil svoju argumentáciu prezentovanú v ústavnej sťažnosti, t. j. že konajúce súdy sa nedostatočne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, ktoré predostrel na svoju obhajobu, vyplýva, že mal možnosť uplatniť dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý sa týka prieskumu obhajobného atribútu spravodlivého procesu. Sťažovateľ tak však nespravil, t. j. dovolanie vo veci nepodal, resp. je toho názoru, že jeho námietky nebolo možné uplatniť v konaní pred dovolacím súdom. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil účinný prostriedok na ochranu svojich práv, ktorým disponoval v čase pred podaním ústavnej sťažnosti a prostredníctvom ktorého sa mohol z dôvodov uplatnených v podanej ústavnej sťažnosti domáhať ich preskúmania najvyšším súdom, ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu jej neprípustnosti.

25. Ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že námietky sťažovateľa smerujúce proti napadnutým rozsudkom sa týkali aj právnej kvalifikácie skutku. Pri zachovaní už uvedených záverov ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ mal záujem namietat' nesprávne právne

posúdenie skutku (nesprávnu subsumpciu skutku pod súdom zvolenú právnu kvalifikáciu), do úvahy by následne prichádzal aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pričom opätovne platí, že skutočnosť, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu a v neposlednom rade závisí aj od spôsobu koncipovania jednotlivých námietok sťažovateľom.

III.2.2. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov:

26. V rámci tretieho okruhu námietok sťažovateľ, zastúpený právnym zástupcom, v obsahu ústavnej sťažnosti argumentuje aj porušením jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Hoci v petite ústavnej sťažnosti namietal čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), explicitne v ňom toto právo nepomenoval (pomenoval „len“ právo na spravodlivý proces). V rámci materiálnej ochrany práv sťažovateľa a s poukazom na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 514/2020 z 18. novembra 2020, č. 84/2020 ZNaU, ústavný súd pristúpil k predbežnému prerokovaniu týchto námietok sťažovateľa tak, ako je uvedené v bodoch 27 až 29 tohto uznesenia.

27. Ústavný súd poukazuje na to, že účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil vo svojej skoršej judikatúre tak, že „*účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu*“ (m. m. II. ÚS 26/95). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právu na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte mohlo trvať (m. m. IV. ÚS 265/2021, II. ÚS 333/2021).

28. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd uvádza, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

29. Na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom a z informácií uvedených v ústavnej sťažnosti a jej prílohách ústavný súd zistil, že okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľa rozsudkom okresného súdu č. k. 3 T 80/2010 z 18. januára 2018, pričom o sťažovateľom podanom odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 66/2018 zo 16. septembra 2020. Vo vzťahu k sťažovateľovi nadobudol rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu právoplatnosť 16. septembra 2020, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu bolo právnemu zástupcovi sťažovateľa doručené 5. marca 2021 a sťažovateľovi 8. augusta 2021 (vyplýva z informácie poskytnutej okresným súdom v rámci obstarávania podkladov potrebných pre rozhodnutie ústavného súdu, pozn.). V čase zaslania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (6. mája 2021, pozn.) bolo v danej trestnej veci na okresnom súde, ako aj na krajskom súde už právoplatne rozhodnuté a dotknuté rozhodnutia boli sťažovateľovi, resp. jeho právnemu zástupcovi doručené. Na základe

uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola právna neistota sťažovateľa v predmetnej veci odstránená. Na základe uvedeného nezostávalo ústavnému súdu iné, než odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (m. m. II. ÚS 28/2022). Ústavný súd dopĺňa, že na závere o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti nič nemení ani doručenie napadnutého rozsudku krajského súdu po podaní ústavnej sťažnosti, keďže trestná vec bola právoplatne rozhodnutá a rozhodnutie bolo doručené jeho obhajcovi.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 1. decembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu